

SLOVENSKA vestnik

Lefnik XXX.

Celovec, petek, 7. februar 1975

Štev. 6 (1696)

Od izpolnjevanja obveznosti iz državne pogodbe

je odvisen razvoj avstrijsko-jugoslovanskih odnosov

„Za Jugoslavijo kot podpisnico avstrijske državne pogodbe je nesprejemljivo, da Avstrija ne izvaja nekaterih bistvenih določil, da se po skoraj dvajsetih letih še vedno izogiba izpolnjevanju obveznosti ter s svojimi postopki, zakonskimi akti in s celokupno prakso vrši dejansko revizijo in krši določila državne pogodbe.“ Tako je poudaril podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Rudi Čačinovič, ko je — kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista — prejšnji teden v skupščini odgovarjal na vrsto poslanskih vprašanj v zvezi z odnosi z Avstrijo.

Uvodoma je podpredsednik Čačinovič dejal, da vse, kar v tej zvezi zanjima in prizadene slovensko in vso jugoslovansko javnost, zadeva eno samo osnovno vprašanje: obveznosti Avstrije iz državne pogodbe. Državna pogodba o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije v preambuli ter 1. členu jasno pove, da je šele s to pogodbo prišlo do obnavljanja in vzpostavitve svobodne, neodvisne in suverene republike Avstrije, je naglasil Čačinovič. „Kot sopodpisnica državne pogodbe je Jugoslavija kot članica zavezniške koalicije v borbi proti fašizmu in kot članica Združenih narodov od vsega začetka tudi eden od garantov obstoja in integritete neodvisne in demokratične Avstrije. Nekateri v Avstriji pa bi danes želeli pozabiti, da so bile šele s podpisom državne pogodbe dokončno priznane njene meje, ukinjene pravice okupacijskih sil, zagotovljen njihov odhod, vračanje vojnih ujetnikov itd., skratka, da je šele s prevzemom obveznosti državne pogodbe začela obstajati neodvisna Avstrija.“

Nato je podpredsednik slovenske vlade poudaril, da je povsem razumljivo, da Jugoslavija kot neposredni sosed in še zlasti kot država, na katero je bila v drugi svetovni vojni izvršena fašistična agresija z ozemlja današnje Avstrije, v kateri so bili direktno angažirani v fašistični okupaciji, pa tudi vpleteni v mnoge vojne zločine številni nekdanji in poznejši državljani Avstrije, ni mogla biti ravnodušna do ureditve tako imenovanega avstrijskega vprašanja po vojni. „Še več, kot ena od zavezniških sil, ki je v teku več let edina vodila vojaške operacije in organizirala antifašistično borbo tudi na nekaterih področjih današnje Avstrije, smo imeli in imamo vso moralno in politično pravico, da si po dokončni zmagi nad fašizmom in nacizmom zagotovimo, da ne bo prišlo do ponavljanja zgodovine.“

Podpredsednik Čačinovič je opozoril, da Jugoslavija ni bila sama v zahtevah, da mora svobodna in neodvisna Avstrija biti demokratična, da mora definitivno opraviti z ostanki in sledovi fašizma in nacizma, da mora zagotoviti polno enakopravnost vseh svojih državljanov, vključno svobodni razvoj in obstoj manjšin, da v njej ne morejo in ne smejo obstajati politične, vojaške ali polvojaške organizacije fašističnega značaja ali kakršnekoli druge organizacije, ki se bavijo s sovražno dejavnostjo proti kateri koli od članic Združenih narodov. „Te besede so zapisane v avstrijski državni pogodbi, ki je zelo izrecna glede zagotovil, ki naj preprečijo in onemogočijo, da bi se v Avstrijo povrnila nekdanja nacistična preteklost,“ je dejal Čačinovič ter ugotovil, da državna pogodba zahteva kazenske sankcije in prepoved dejavnosti organizacij fašističnega in polifašističnega značaja, prepoveduje velikomemsko propagando v korist politične ali gospodarske unije z Nemčijo, prepoveduje, da bi osebe, ki so bile oficirji in funkcionarji nacistične stranke, SS ali Gestapa, služile v avstrijskih oboroženih silah.

Določila avstrijske državne pogodbe glede kakršnegakoli oživiljanja nacistične dejavnosti so torej povsem jasna, je poudaril Čačinovič in nato v

zvezi s konkretnim poslanskim vprašanjem nadaljeval: „Kako naj torej z izvrševanjem teh obveznosti uskladimo prisotnost državnih funkcionarjev se-

Odločna akcija

proti pojavom neonacizma

Avstrijsko odporniško gibanje ter vrsta demokratičnih mladinskih in študentskih organizacij, med njimi tudi Klub slovenskih študentov na Dunaju, so pred kratkim priredili na Dunaju skupno protifašistično manifestacijo, na kateri so odločno protestirali proti pojavom neonacizma in šovinizma ter od oblasti zahtevali prepoved organizacij, ki delujejo v duhu nacistične miselnosti. Ob tej priložnosti so zahtevali tudi prepoved Heimadienstja ter izrekli solidarnost s koroškimi Slovenci v njihovem boju za doseg popolne enakopravnosti.

Obširno poročilo o protifašistični manifestaciji na Dunaju objavljamo na 3. strani današnje številke.

danje Avstrije in njene vojske na raznih zborovanjih in komemoracijah SS in Kameradschafti. Prav tako pa moramo ugotoviti, da se v Avstriji še vedno na visokih, celo na najvišjih položajih nahajajo osebe, ki so služile v SS enotah.“ V tej povezavi je na poslansko vprašanje, kako da je Wagner lahko postal deželni glavar, ko se celo javno hvali s svojo aktivistično hitlerjugendsko preteklostjo, podpredsednik Čačinovič odgovoril, da takšno hvalisanje izraža miselnost in omogoča dejavnost, ki je vsekakor v nasprotju z izpolnjevanjem člena 9 državne pogodbe, ki izrecno obvezuje Avstrijo, da iz političnega, gospodarskega in kulturnega življenja izbrise vse sledove nacizma.

Isti člen prepoveduje obstoj in dejavnost vseh organizacij, ne samo onih odkrito fašističnega značaja, ki se bavijo s sovražno dejavnostjo proti bilo kateri članici Združenih narodov, je ugotovil Čačinovič. „Mar postavljanje spominskih plošč v Gradcu, izgnanim mestom, kjer se izrecno navajajo Maribor, Pluj, Celje in Brežice, ne pomeni direktno sovražno dejavnost proti integriteti SFRJ? Uradna avstrijska trditev, da je takšno obeležje postavila nekakšna „privatna“ organizacija, ne spremeni nič na dejstvo, da je že sam tak akt, obstoj takšne plošče in organizacije, ki se upa javno prirediti takšno manifestacijo, v popolnem neskladju z normalnimi odnosi med suverenimi državami in globoko v nasprotju z določili državne pogodbe. Kar se nas tiče, obstoj takšnega obeležja v prestolnici avstrijske Štajerske, hkrati z negiranjem slovenske manjšine v tej deželi, z nevrčanjem nam pripadajočih arhivskih fondov in neizvajanjem restitucije kulturnih dobrin, govori veliko več in bolj zgovorno o tem, kakšen je resničen odnos ne samo Avstrije, temveč tudi deželne vlade Štajerske do sodelovanja z Jugoslavijo in Slovenijo.“

V zvezi s poslanskim vprašanjem glede neizvrševanja obveznosti vračanja arhivov, ki izhajajo še iz pogodbe iz leta 1923, kakor tudi glede neizvrševanja restitucije kulturnih dobrin, odpeljanih v Avstrijo za časa druge svetovne vojne, je Čačinovič ugotovil, da avstrijska vlada ni pokazala doslej pripravljenosti izvršiti te svoje pogodbene obveznosti.

Prav tako je podpredsednik Čačinovič (Dalje na 2. strani)

NA MEDPARLAMENTARNI KONFERENCI:

Manjšine so in morajo biti dejavnik prijateljstva in sodelovanja

V Beogradu zaseda ta teden druga medparlamentarna konferenca o sodelovanju in varnosti v Evropi, na kateri sodelujejo delegacije 27 držav Evrope, ZDA in Kanade, poleg tega pa se navzoči opazovalci iz devetih neevropskih dežel ter predstavniki mednarodnih organizacij, kot so Združeni narodi, UNESCO, Svetovna zdravstvena organizacija, Evropski svet itd. Delo konference poteka na plenarnih zasedanjih in v komisijah, kjer parlamentarci iz posameznih držav obravnavajo izredno aktualna in pomembna vprašanja nadaljnega razvoja posebej na naši celine, seveda pa tudi v najširšem svetovnem merilu. Pri tem je opaziti splošno in enotno mišljenje, da se mora ženevska konferenca o evropski varnosti in sodelovanju (ki se je začela lani — op. ured.) čim prej in uspešno zaključiti, pri čemer zlasti vzhodne dežele zastopajo mnenje, da bi morala biti zaključna faza na najvišji ravni, kar bi dalo potreben poudarek tudi izdelanim dokumentom.

Beograjski medparlamentarni konferenci je poslal posebno poslanico tudi glavni tajnik OZN Waldheim. Jugoslovanski predsednik Tito pa je v svoji poslanici ugotovil, da imajo parlamenti veliko odgovornost za obstoj miru, hkrati pa poudaril, da je od njih treba

zahtevati in pričakovati, da bodo prevzeli še večjo vlogo v medsebojnem spoznavanju, zbliževanju in sodelovanju narodov.

Znana jugoslovanska gledišča na probleme varnosti in sodelovanja v Evropi je med drugimi obrazložil dr. Joža Vilfan, ki je ob tej priložnosti poudaril poseben interes jugoslovanske delegacije za izvajanje, spoštovanje in zagotavljanje pravic narodnih manjšin. To je — kakor je naglasil jugoslovanski predstavnik — bistven element demokratizacije mednarodnih odnosov in povečuje možnosti, da se „človek kot posameznik in kot pripadnik etnične skupine svobodno izraža v lastnem jeziku, goji svojo kulturo in enakopravno z drugimi narodi prispeva h kulturi in civilizaciji mednarodne skupnosti“. Manjšine so in morajo biti — pri uresničevanju takšnega položaja — dejavnik prijateljstva in sodelovanja med sosednimi narodi.

Pa tudi v svojem predlogu zaključne resolucije je jugoslovanska delegacija posebej poudarila potrebo zagotovitve pravic narodnih manjšin do svoje nacionalne individualnosti, ter do svobodnega in vsestranskega razvoja — kot elementov zbliževanja, razumevanja in utrditve sodelovanja med sosednjimi narodi.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v a b i n a

Prešernovo proslavo

V POČASTITEV SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

v petek 7. februarja 1975 ob 20. uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu.

S p o r e d :

- Slavnostni govor, univ. prof. dr. Boris Paternu
- Pevski nastop, moški zbor SPD „Bilka“ Bilčevs
- Recitacije, član SNG Ljubljana Janez Rohaček
- Literarni nastop, iz svojih del berejo slovenski pesniki in pisatelji iz Trsta in Gorice Ivanka Hergold, Miroslav Košuta, Marko Kravos in Ace Mermolja

Ljubitelji slovenske kulture in umetnosti vabimo, da se proslave udeležijo v čim večjem številu. Z udeležbo na Prešernovi proslavi bomo izpričali povezanost z narodno celoto.

O d b o r

Skoraj 4 milijarde ljudi živi že na našem planetu

Tradicionalni letopis OZN tudi tokrat vsebuje vrsto zanimivih podatkov o našem planetu in njegovem prebivalstvu. Ugotavlja med drugim, da živi zdaj na svetu že 3 milijarde 860 milijonov ljudi, od tega 2 milijardi in 204 milijoni v Aziji, kar predstavlja 57 odstotkov celotnega svetovnega prebivalstva. Na drugem mestu pa „stara celina“ Evropa, kjer živi 472 milijonov ljudi oziroma 12,2 odstotka celotnega prebivalstva na svetu. Sledijo Afrika (374 milijonov ali 9,7 odstotka), Latinska Amerika (309 milijonov ali 8 odstotkov), Sovjetska zveza (250

milijonov ali 6,5 odstotka), Severna Amerika (236 milijonov oziroma 6,1 odstotka) in Oceanija (20,6 milijona, to je 0,5 odstotka).

Letopis navaja, da se število prebivalstva najhitreje veča v Afriki. V devetih afriških državah je letni prirastek prebivalstva večji kot 3 odstotke, v 39 državah na tej celine pa presega 2 odstotka. Nasprotno pa v 22 od 34 evropskih držav letni prirastek prebivalstva znaša manj kot 1 odstotek.

Na afriški celine so najmanjše možnosti za doseg visoke starosti, saj znaša povprečna življenjska doba manj kot 50 let, v 21 afriških državah pa celo manj kot 40 let. Razlike so velikanske, če te podatke primerjamo na primer s Švedsko, kjer ljudje povprečno živijo 72 let in je le 9,6 smrtnih primerov na 1000 prebivalcev, medtem ko je v Liberiji prišlo na enako število prebivalcev kar 159 smrtnih primerov. Povprečno človekovo življenje, ki presega 70 let, beležijo tudi na Nizozemskem, Danskem, Japonskem, v Izraelu in na Islandiji.

Kar zadeva starostno sestavo prebivalstva, sta „najmlajši“ celine Afrika in Latinska Amerika, kjer je približno 40 odstotkov skupnega prebivalstva starih manj kot 15 let; v Evropi ta odstotek ne dosega niti 30.

Hitro naraščanje svetovnega prebivalstva povzroča tudi resne probleme, predvsem zato, ker se prebivalstvo množi najbolj ravno v tistih predelih sveta, ki so v svojem razvoju še zelo zaostali. Vendar pa so današnje 4 milijarde ljudi še razmeroma „majhno zlo“, če upoštevamo, da se bo svetovno prebivalstvo do leta 2007 podvojilo.

Od izpolnjevanja obveznosti iz državne pogodbe

je odvisen razvoj avstrijsko-jugoslovanskih odnosov

(Nadaljevanje s 1. strani)

vič spomnil, da državna pogodba v 19. členu obvezuje Avstrijo, da bo na svojem ozemlju spoštovala, čuvala in vzdrževala grobove vojakov zavezniških sil, prav tako spomenike in oznake na teh grobovih, kot spomenike postavljene v vojno slavo armad, ki so se na avstrijskem ozemlju borile proti Hitlerjevi Nemčiji. „Kako republika Avstrija izvršuje te svoje obveze do Jugoslovije? Znano je, da je samo leta 1972 bilo oskrnutih 7 grobov in partizanskih spomenikov. Spomenik v Robežu, ki je bil razstreljen pred dve in pol leti, leži še vedno razrušen ter ni ničesar narejenega na njegovi obnovi. Naj k temu dodamo, da smo v preteklem letu bili celo priča izjav vodilnega avstrijskega državnika, ki je poskušal zanikati antifašistično borbo na tleh sedanje Koroške, o čemer so živa pričra po Koroškem razsuti grobovi pripadnikov NOV in POJ.“

Obseg manjšinskega ozemlja je bil tvorcem državne pogodbe znan

Državna pogodba v petih točkah dokaj izčrpno govori o manjšinskih pravicah Slovencev na avstrijskem Koroškem in Štajerskem ter Hrvatov na Gradiškanskem, od katerih pa ni vse do danes — po kvalificiranem mnenju predstavnikov same manjšine — niti ena sama točka v celoti in dosledno uresničena. Avstrijska vlada se celo v uradnih dokumentih, kot npr. v odgovoru na noto jugoslovanske vlade, obnaša, kakor da bi omejevanje obstoja in pravic Slovencev na Štajerskem v tekstu državne pogodbe bila neka zaboda ali pomota sestavljavcev državne pogodbe.

Vendar je bil tvorec državne pogodbe povsem jasen obseg ozemlja, ki ga manjšina že stoletja avtohtono naseljuje, še iz časov, ko to niti ni bila manjšina. Današnja avstrijska vlada pa se po dvajsetih letih obstoja državne pogodbe obnaša tako, kot da bi bilo potrebno šele pristopiti k ugotavljanju manjšine, kje ona živi in obstoja.

Tudi v pogledu zaščitnih določil državne pogodbe glede manjšin in njihovih pravic smo priča najrazličnejših mahinacij, poskusov revidiranja vsebine in izrecnih obveznosti državne pogodbe, revizije, ki se že dejansko izvaja s tem, da si avstrijske v parlamentu zastopane politične stranke laste enostransko pravico, da s svojimi dogovori, z zakonskimi akti, ki naj bi formalno veljali uresničevanju državne pogodbe, bistveno menjajo njena določila, da z raznimi manipulacijami, od statistično-popisovalnih pa do medstrankarskega licitiranja, stalno zmanjšujejo ozemlje, za katero naj veljajo že tako okrnjene manjšinske pravice, da izvedbo teh pravic v šolstvu, sodstvu, v upravnih organih in javnem življenju, glede topografskih napisov, pogujejo in omejujejo, vse v cilju, da bi sčasoma postale brezpredmetne.

SR Slovenija in slovenski narod, kakor tudi SFR Jugoslavija ne morejo biti in niso ravnodušni glede tega, kako svoj položaj vidi in občuti sama manjšina, ki smatra, da je neposredno prizadeta v svojem narodnem, kulturno-jezikovnem in gospodarskem obstoju in razvoju in ki zaradi tega upravičeno prikaže nezadovoljstvo in pomoč matičnega naroda in Jugoslavije, demokratičnih sil same Avstrije in demokratične mednarodne javnosti.

O tem, kako slovenska narodna skupnost v Avstriji ocenjuje svoj položaj in izpolnjevanje zaščitnih manjšinskih določil državne pogodbe, govore njene številne izjave in dokumenti. Omenim naj samo zadnjo skupno izjavo Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev z dne 2. januarja tega leta.

Za odnos avstrijskih vlad do manjšine je značilno tudi to, da so v preteklih 19 letih vsi pomembnejši ukrepi avstrijske vlade, zakoni in drugi akti, ki naj bi — izhajajoč iz obveznosti državne pogodbe — bili v prid in ščitili manjšino, bili v glavnem sprejeti brez resnične konzultacije z manjšino ter celo ob njenem nasprotovanju, saj jih je ona omenjevala kot nezadovoljive in često nasprotno interesom svobodnega obstoja in razvoja manjšine.

Vse tri vodilne avstrijske stranke

Posebno obširno je podpredsednik slovenske vlade govoril o obveznostih, ki jih ima Avstrija do manjšin. Poudaril je:

„Določila in obveznosti avstrijske državne pogodbe glede pravic in zaščit manjšin naj bi vsaj deloma popravile težke posledice raznarodovanja slovenske in hrvaške manjšine še iz časov Avstroogrske, raznarodovanja, ki se je nadaljevalo v prvi avstrijski republiki, da bi po „anšlusu“ doseglo stopnjo direktnega genocida. Ni slučajno, da je edino na tem področju Avstrije, v tistih delih Koroške, kjer je živelo slovensko prebivalstvo, tudi edino prišlo do masovnega organiziranega odpora in borbe proti nacizmu; prav zaradi tega je ta del prebivalstva današnje Avstrije dal največ žrtev, ljudskih in materialnih, v borbi za zmago nad fašizmom in tudi s tem pripomogel, da danes lahko obstoja neodvisna in demokratična Avstrija.“

vztrajajo na tako imenovanem preštevovanju manjšine. To najavlja tudi sama avstrijska vlada, kljub javno in odločno izraženemu nasprotovanju manjšine in jasnim opozorilom jugoslovanske vlade, da se s tem krši državna pogodba.

V pogojih, kakršni obstojajo, ko se nadaljuje raznarodovalni pritisk, ko se v tisku, javnosti in drugače vsaka zaveznica narodnostna opredelitev koroškega Slovencev smatra kot nelojalna do Avstrije, je povsem razumljivo globoko prepričanje koroških Slovencev, da vsak takšen postopek takolimenovanega ugotavljanja manjšine ima za cilj nadaljnje povečanje pritiska na manjšino, služi politiki izigravanja obveznosti državne pogodbe od nosno nedopustnemu pogojevanju

in kvalificiranju pravic manjšine, ki direktno izhajajo iz državne pogodbe.

Oživiljanje šovinistično velikonemške in neonacistične dejavnosti je še posebej vidno v področjih, kjer žive manjšine. Tako kot v preteklosti neonacistične sile skušajo graditi svoje pozicije na kampanjah lažnega superpatriotizma, na razpihovanju nacionalne mrznje, vse v cilju odvzema manjšini njenih osnovnih pravic in predpogojev svobodnega obstoja. Kot primer služi nedovoljena dejavnost koroškega „Heimatsdienst“, na katero je jugoslovanska vlada že večkrat upravičeno opozarjala avstrijsko vlado. Avstrijska vlada pa se v svojem zadnjem odgovoru sklicuje na to, da avstrijska zakonodaja sicer predvideva prepoved obnavljanja dejavnosti nacionalističnih organizacij, vendar pa da sam statut Heimatsdienst ne vsebuje nič protizakonitega. Res pa je vsa vsebina delovanja organizacij, združenih v okviru „Kärntner Heimatsdienst“, naperjena prvenstveno zoper manjšino.

Mi se ne moremo pridružiti takšnemu formalističnemu in hipokritičnemu tolčenju demokracije in obveznosti iz državne pogodbe, ki smatra, da je del takšne demokracije — in kot kaže na Koroškem celo najbolj vpliven del — tudi organizacija, ki je še ne tako davno javno objavila, da na Koroškem ne bo miru, dokler ena od narodnosti ne bo uničena, organizacija, ki je preteklo jesen na svojem javnem in legalnem zboru bila zastopana s parolo, da je „slovenska gimnazija v Celovcu — največji strup“.

Ze leta predstavniki slovenske manjšine v Avstriji opozarjajo na to, da je osnovni cilj dejavnosti Heimatsdienst, da se slovenskemu prebivalstvu odvzame njegov nacionalni karakter in manjšinske pravice, pri čemer avstrijska vlada noče uvideti, da se prav s temi besedami v točki 5 člena 7 državne pogodbe prepoveduje obstoj takšnih organizacij.

Dvoličnost avstrijske politike

Po tej podrobni oceni neizvajanja manjšinskih določil državne pogodbe je podpredsednik Čačinovič naglasil, da se zelo resno postavlja vprašanje, kako naj se smatra resnično demokratična država, ki ne izpolnjuje svojih mednarodno-pogodbenih obveznosti, temveč jih celo izigrava; katere vlada si še nikoli ni zastavila vprašanje, kje leže socialni, ekonomski, politični ali drugi vzroki, da njene lastne uradne statistike izkazujejo naglo umiranje manjšine, za katero je svečano prevzela obvezo, da jo ščiti, da ji omogoči svoboden in enakopraven obstoj in razvoj. Še bolj absurdno pa je — kakor je poudaril Čačinovič — da avstrijska vlada manjšinam v lastni deželi odreja tiste pravice, ki jih je zahtevala

tako odločno in toliko let na mednarodnih konferencah, pred evropskim javnim mnenjem in celo pred forumom OZN v prid svoje manjšine v Južnem Tirolu. Pri tem uradna Avstrija poskuša, čeprav ne ravno uspešno, zavajati mednarodno javnost in ugledne mednarodne organizacije z izkrivljenimi poročili forumu OZN in drugim mednarodnim institucijam, v katerih se celo hvali z zakoni v prid manjšine, ki niso bili nikoli izvedeni.

„Takšni postopki avstrijske vlade,“ je dejal podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije, „nedavni sklepi treh v parlamentu zastopanih avstrijskih strank, kakor tudi vse bolj česti neonacistični izgredi, hkrati s poskusi nadaljnega omejevanja manjšinskih pra-

Klasičen primer zavijanja dejstev in sprenevedanja

Da se je ÖVP v manjšinskem vprašanju že pred leti izneverila stališčem, ki so jih poprej zastopali njeni vodilni predstavniki (kot na primer zvezni kancler Klaus, ki se je svoječasnno zelo jasno izrekel proti ugotavljanju manjšine) ter se povsem usmerila na linijo Heimatsdienst, je splošno znano. Šele pred kratkim pa so postali znani tudi „argumenti“, ki so ljudsko stranko napotili k tej spremembi.

Takole namreč predsednik koroške ÖVP Bacher utemeljuje svojo zahtevo po ugotavljanju manjšine oziroma „ljudskem štetju posebne vrste“, kakor v zadnjem času blagovolijo s prozornim namenom zavajanja javnosti imenovati to očitno protislovensko nakano: To ljudsko štetje bi pomenilo prispevek k notranji pomiritvi, namram sosednjim državam pa bi dokazalo pripravljenost Avstrije, da izpolni svoje iz državne pogodbe izvirajoče obveznosti do manjšine.

● Kako naj izgleda Bacherjeva „notranja pomiritev“, ko pa je znano, da prizadeta manjšina upravičeno, utemeljeno in dosledno odklanja vsakršno obliko ugotavljanja ali preštevanja?

● Kako naj bo to dokaz pripravljenosti Avstrije, da izpolni svoje mednarodne obveznosti, ko pa je znano, da vidi Jugoslavija v takem pristopu k reševanju odprtih vprašanj člena 7 poskus enostranske revizije državne pogodbe?

Mislimo, da je Bacherjeva „argumentacija“ naravnost klasičen primer zavijanja dejstev in neodgovornega sprenevedanja! To je izraz tiste za koroške razmere tako značilne miselnosti, ki je vodila v preteklosti in ki usmerja tudi še danes politiko večinskega naroda do druge, to je slovenske narodne skupnosti v deželi. Mislimo namreč herrenvolkovsko uzvišenost, mislimo politiko s pozicij večine, ki v manjšini ne gleda enakovrednega sosedu, s katerim bi morala iskati medsebojno razumevanje, sodelovanje in sožitje, marveč le manjvreden in čestokrat tudi nezaželen „tuječek“, ki mu skuša brezobzirno vsiljevati diktate — celo tedaj, ko so zanj povsem nesprejemljivi, kakor je to primer ugotavljanja ali preštevanja, v katerem koroški Slovenci vidimo ne samo naknadno sankcioniranje germanizacije v preteklosti, marveč tudi sredstvo za nov pritisk na našo narodno skupnost in hkrati poskus, izmakniti se jasnim obveznostim, ki jih nalaga Avstriji državna pogodba.

vic, jasno kažejo resnično bistvo politike avstrijske vlade. Ne gre za razlike v tolmačenju državne pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo, kajti tekst državne pogodbe je povsem izrecen in jasen, temveč za očiten poskus revizije državne pogodbe. Revidirati hočejo vrsto sprejetih mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz členov 1, 6, 7, 8, 9, 10 in

19. To niso vprašanja, ki prizadevajo samo nas v Jugoslaviji. To so vprašanja, ki morajo interesirati vse tiste, ki jim je do tega, da se Avstrija v bodoče razvija kot neodvisna in demokratična država ob doslednem izvrševanju državne pogodbe. Takim poskusom revizije državne pogodbe se jasno in odločno upiramo.“

Enotna podpora Jugoslavije

Toda tudi resnično demokratično in napredno mislečim ljudem v sami Avstriji ne more biti vseeno, je menil Čačinovič, če oživljajo sile, ki so v preteklosti že prizadevale toliko zla in škode samemu prebivalstvu Avstrije. Dejal je, da od posameznikov in nekaterih demokratskih in naprednih organizacij že prihajajo treznejši glasovi in opozorila; s strani uradnih osebnosti pa se pojavljajo le občasne želje za nekakšnim dialogom in pavšalni izrazi o dobrem sodelovanju z Jugoslavijo. „Za vse te izjave velja predvsem to: odnos do SFR Jugoslavije, do jugoslovanskih narodov in tudi do naše republike ne merimo po lepih besedah, temveč po praktičnih postopkih in dejanjih. Znano je, da Jugoslavija ni nikoli odbijala konstruktiven in enako-

praven dialog tam, kjer sta obe strani iskreno pristopili k urejanju odprtih vprašanj, še posebej pa si je prizadevala za dobre odnose sodelovanja s sosedi.“

Vse dokler uradna Avstrija vztraja na stališčih, kot jih izraža v zadnjem času, pa je razumljivo, da osnove za takšen dialog niso podane, ker bi drugače sankcionirali neupoštevane in revizije obveznosti državne pogodbe. O izvrševanju teh obveznosti pa niti Avstrija sama ne more odločati, razen, da jih dosledno in v duhu, v kakršnem so sprejete, izvršuje.“

Podpredsednik Čačinovič je naglasil, da je izvršni svet SR Slovenije v preteklih mesecih budno spremljal vsa omenjena dogajanja in pojave, še posebej glede položaja narodnostnih manjšin. Pri tem je bilo — kakor je ugotovil — v pomoč to, da so vodilne družbenopolitične organizacije, kot ZKS na VII. kongresu, republiška konferenca SZDL, kakor tudi Predsedstvo SR Slovenije, Komisija za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije in drugi, zavzeli povsem jasna stališča in ocene o teh aktualnih dogajanjih. Še posebej pa je pomembno, da je takšna politika avstrijske vlade do SFR Jugoslavije, do izvrševanja obveznosti iz državne pogodbe in do manjšin enotno ocenjena v vseh jugoslovanskih republikah in pokrajinah, kar je vidno prišlo do izraza v debati in zavzetih stališčih v Zvezni skupščini in Predsedstvu zvezne konference SZDL Jugoslavije.

Ob koncu svojega izvajanja je podpredsednik Čačinovič ugotovil, da izvršni svet Skupščine SR Slovenije v celoti podpira stališča in ocene, ki so izražena v noti jugoslovanske vlade z dne 29. oktobra lanskega leta, kakor tudi oceno, podano v noti z dne 27. decembra 1974, ki je odgovor avstrijske vlade ocenila kot nezadovoljiv in nesprejemljiv. „Povsem jasno je,“ je poudaril, „da se glede vprašanj jugoslovansko-avstrijskih odnosov politika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije aktivno vključuje v politiko jugoslovanske vlade, ter da njeni javno objavljene dokumenti o teh vprašanjih v popolnosti izražajo tudi naše poglede in mnenja. To pa pomeni, da je nadaljnji razvoj sodelovanja z republiko Avstrijo odvisen od nje same, od izpolnjevanja njenih obveznosti iz državne pogodbe.“

V SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI:

Priprava na proslave 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom

Med proslavami, na katere se letos pripravljajo v Jugoslaviji, bodo vsekakor najbolj pomembne slavnosti, ki bodo posvečene 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom.

Pokroviteljstvo nad proslavo dneva zmage je prevzel predsednik SFRJ Josip Broz Tito. Osrednja slovesnost bo zvečer pred dnevom zmage v Beogradu, kjer bo 9. maja sledila še velika parada oboroženih sil. Prav tako pa bodo v okviru proslave zmage nad fašizmom v začetku maja v vojnem muzeju v Beogradu odprli veliko razstavo, na kateri bodo s fotografijami, dokumenti in drugimi eksponati prikazali razvoj in pomen protifašističnega boja in socialistične revolucije.

Za predsednika odbora za proslavo je bil imenovan predsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije Dušan Petrovič, ki je dejal, da mora tridesetletnica zmage nad fašizmom in osvoboditve Jugoslavije poteči v znamenju mobilizacije vseh sil za uresničenje ustave in sklepov 10. kongresa ZKJ. To so predvsem naloge o nadaljnjem razvoju samoupravljanja, uresničevanju vodilne vloge delavskega razreda ter krepitve bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. „Mislim,“ je dejal predsednik Petrovič, „da zgodovinski pomen obletnice zahteva, naj bo proslava prežeta z visoko idej-

no in vsebinsko usmerjenostjo ter s trajnimi vrednotami, ki jih je ustvarila osvobodilna borba.“

V Sloveniji bo osrednja proslava 30. obletnice osvoboditve 10. maja v Ljubljani, kjer bodo ob tej priložnosti odkrili spomenik revoluciji. Poleg tega bo v Sloveniji še vrsta drugih slovesnosti, in sicer na prizoriščih velikih bitk za časa osvobodilnega boja. Take slovesnosti se bodo vrstile vse do 15. maja, torej do dneva, do katerega je v Sloveniji trajal boj proti fašizmu.

Predsednik organizacijskega komiteja za osrednjo proslavo v Sloveniji je predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič. Na nedavni seji tega odbora pa je predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher poudaril, da poteka praznovanje te obletnice v zelo živahnem in pomembnem obdobju notranjega razvoja, ko je bila z novo ustavo SFRJ ter ustavami republik in pokrajin ustavno pravno konstituirana neposredna oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi tako, da lahko vsak delavec neposredno odloča o pogojih in rezultatih svojega in družbenega dela in o osnovnih vprašanjih svojega življenja in razvoja svojega naroda. „Ideal, za katerega so naši borci in aktivisti jurišali, umirali in zmagovali, tisto, kar je bilo še do nedavnega le program, se danes uresničuje pred našimi očmi,“ je naglasil predsednik Kraigher.

Tudi naši študenti sodelovali

v široki protifašistični akciji na Dunaju

Blizu tisoč ljudi se je v četrtek 30. januarja udeležilo protifašistične manifestacije pred dunajsko univerzo, ki jo je organizirala akcijska skupnost Avstrijskega odporiškega gibanja ter naprednih mladinskih in študentskih organizacij, med njimi Klub slovenskih študentov na Dunaju. Naslednje poročilo o zborovanju povzemamo po dopisu, ki ga nam je poslal KSŠ.

Neposredni povod za to manifestacijo protifašističnih sil je bila namera visokošolske organizacije NDP, da priredi zborovanje za 42. obletnico zmage nacifašizma v

Nemčiji. Sicer pa v zadnjem času odkrito neonacistične skupine sploh skušajo razširiti svojo dejavnost. Tako je pred nedavnim BNS (Bund nationaldemokratischer Studenten, že omenjena študentska organizacija zloglasne Burgerjeve NDP — op. ured.) v posebnem letaku zahtevala takojšnjo izvedbo ugotavljanja manjšine, hkrati pa je na najpogostejši način hujskala proti Jugoslaviji. V drugem letaku, polnem antisemitizma in rasističnih groženj, pa je ta organizacija med drugim zanikala obstoj plinskih celic v nacističnih taboriščih smrti in

trdila, da je med drugo svetovno vojno zgubilo življenje samo 200 tisoč in ne 6 milijonov Židov, in še to ne v nacističnih KZ-taboriščih, marveč zaradi bolezni in starosti ter zaradi protidržavne dejavnosti kot partizani.

Varnostne oblasti so napovedale zborovanje neonacistov prepovedale, prepoved pa grozi tudi BNS samemu. To je brez dvoma eden prvih vidnih uspehov organiziranega in odločnega nastopa protifašistične akcijske skupnosti; hkrati pa je to tudi nov dokaz, da se je v boju proti neonacističnim pojavom treba organizirati, iskati zavezništvo vseh demokratičnih sil, ne pa se zadovoljevati z verbalnimi protesti.

Na protifašističnem zborovanju je bilo poudarjeno, da bi bilo zgrešeno videti zarodke neonacizma le v BNS in Burgerjevi NDP, pri tem pa prezreti aktivnost protifašističnih, nemško-nacionalističnih združenj, katerih vpliv sega celo do vlade in parlamenta in katerih delovanje dobrohotno dopuščajo ali celo podpirajo avstrijske meščanske stranke in njih funkcionarji. Tako so govorniki in udeleženci protifašističnega zborovanja ostro obsodili nesramno pajdašenje ÖVP-jevskih mandatarjev z neonacisti (npr. Ermacora z Burgerjem); obsodili so tudi očitno prilizovanje koroškega deželnega glavarja Wagnerja in njegove stranke nemško-nacionalnim oz. neonacističnim volivcem; prav tako pa tudi neovirano rovarjenje protislovenskih krogov okoli KMD, pred katerih zahtevami oblasti — zlasti deželna in zvezna vlada — vedno spet kapitulirajo.

Udeleženci zborovanja so od oblasti zahtevali takojšnjo prepoved BNS in NDP; prav tako pa so zahtevali, naj vlada nemudoma prepove koroški Heimatdienst ter dosledno izpolni obveznosti iz državne pogodbe. Hkrati so izrekli vso solidarnost in podporo boju slovenske narodne skupnosti proti raznarodovalnemu pritisku ter za izpolnitev zakonitih demokratičnih pravic. Z zborovanja so poslali pozdrave tudi portugalskemu ljudstvu, ki se je pred nedavnim osvobodilo petdesetletne fašistične diktature.

Dunajska protifašistična manife-

Slovenski kulturni praznik

ob obletnici smrti pesnika Franceta Prešerna

*Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi, prepri iz sveta bo pregnan,
da rojak prost bo vsak
ne vrag, le sosed bo mejak.*

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

Objava

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1975/76 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, tj. od 10. 2. 1975 do najkasneje 28. 2. 1975, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1974/75 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bodo morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi polovici junija 1975. Sprejemni izpiti bodo en teden pred koncem šolskega leta.

4. Konec maja 1975 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo.

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, Lerchenfeldstr. 22, 9020 Klagenfurt.

Ravnatelj:
dr. Pavle Zablatnik

stacija je rezultat skupnega, organiziranega nastopa različnih naprednih in demokratičnih organizacij. V tem je tudi njen veliki pomen, saj predstavlja korak naprej pri ustvarjanju široke demokratične in anti-fašistične fronte. Le široko demokratično gibanje more zaustaviti nadaljnje nevarno šovinstično zaslepljevanje koroškega in avstrijskega prebivalstva; zakonski predpisi ali protestne resolucije tukaj ne zadostujejo več.

Kako važna in potrebna je taka široka demokratična fronta, nazorno dokazuje kronično kapitulantsvo avstrijskih oblasti in posameznih političnih strank vključno SPO pred zahtevami protislovenskih sil. Le močno množično gibanje Slovencev samih in pritisk napredne, demokratične javnosti moreta preprečiti, da bi avstrijska vlada še dalje usmerjala svojo manjšinsko politiko po zahtevah Heimatdienst-a in njegovih zaveznikov.

Srečanje pesnikov in pisateljev-začetnikov

V nedeljo 9. februarja bo v kulturnem domu Gradišče v Slovenskih goricah III. srečanje pesnikov in pisateljev-začetnikov, ki ga organizirajo Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije, republiška konferenca ZSMS, revija Antena, Kulturno-prosvetno društvo Ernestek Golob-Peter iz Gradišča in tamkajšnji aktiv ZSMS.

Z razpisom, ki smo ga objavil tudi v našem listu, so bili k sodelovanju vabljeni pesniki in pisatelji, ki še niso izdali nobenega svojega dela v knjižni obliki, in sicer ne samo iz Slovenije, ampak tudi iz zamejstva ter iz drugih jugoslovanskih republik.

Na nedeljskem srečanju bodo javnosti predstavili dela, ki jih je izmed vpslanih prispevkov izbrala strokovna komisija. Avtorji najboljših prispevkov pa bodo prejeli zlato, srebrno oziroma bronasto anteno.

ZONE SVETINA

265

UKANA

TRETJA KNJIGA

Pokalo je ves dan. Štab korpusa je nagnal vse, kar se je premikalo, na položaje — kuharje, kulturnike, ženske, lahko ranjene... Tako so ustvarili videz večje in močnejše obrambe. Najsrdečije boje je imela Bazoviška brigada, ker je bil pritisk nanjo najmočnejši. Borštinar in Bavec sta se čudila, da so esesovski vojaki rinili naprej kar pokonci, tako nekako, kot bi se vojna šele začela. Ali so bili pijani ali so jih njihovi poveljniki, besni, ker se je korpus izmuznil iz klešč, gonili naprej? Na sovražnikovi strani je obležalo mrtvih okoli petdeset nemških vojakov, dvakrat toliko pa je bilo ranjenih, medtem ko partizani niso imeli posebnih izgub.

Ves dan so peli breni. Niso jih pustili v bližino. In Bavec je spet zaskrbelo, kaj bo naslednji dan. Spet je zmanjkalo municije...

„Ne skrbi, Bavec,” mu je pod mrak rekel Borštinar, ko se je sovražnik odlepil in urejal svoje vrste za naslednji dan. „Novo ukano imam. Ne bomo se dali znova okoliti. Nemci so že izgubili bitko. Jutri ti bom povedal, zakaj.”

Strela je dobil poročila, da se sovražnik že umika z nekaterih zasedenih delov: vznemirjalo ga je naglo približevanje četirte armade ozemlju, od koder se bo začela odločilna bitka za Trst. Od Pemca in Vasje so dobili radijsko obvestilo, da se je enaintrideseta divizija srečno vrnila. Brez žrtv je prepeljala čez cesto in železnico tristo ranje-

nih na Notranjsko in jih predala v oskrbo bolnišnicam sedmega korpusa na Dolenjskem. Nadalje sta sporočala, da se je divizija zapletla v hude boje s četniki.

Pod noč so dobili vesti, da sovražnik odhaja tudi iz Cerknega. Kam? Njim v hrbet ali nazaj v postojanke? Težko so čakali noči. Nikomur ni bilo do tega, da bi še enkrat občutil pritisk nemških klešč kot v Trnovskem gozdu.

Z nočjo je korpusna grupacija spet krenila na pohod. Prešli so cesto in reko, brez strela. Po kozjih stezah so se vzpeli v hribovje med Idrijo in Cerknim. Tja, kamor so se nameravali prebiti že prejšnje dni. Strnili so se v ježa na grebenih Šebretijske planote, za hrbtom Nemcev, prav tam, od koder so bile začele najmočnejše sile prodirati proti korpusu v Kozjih stezah.

Ves boj je potekal za Nemce nekako tako, kot bi peslovil lastni rep: čim bolj teče, tem bolj se mu rep odmika.

ŠESTI DEL

OBALA PORAZA IN ZMAGE

Moramo verovati v svoje moči
Lenin

1

Vso noč in ves dan je imela Ana čas, da se pripravi na srečanje z majorjem Wolfom. To je bilo dovolj in premalo.

Z njo so ravnali dostojno in brezosebno. Nihče je ni nič vprašal. Tisti, ki so jo vodili, so se pogovarjali med seboj ali molčali. Zanje je bila stvar, ki jo je treba v določenem roku s primerno pazljivostjo dostaviti na določen naslov. Ustavili so se pred hotelom. Kot bi bilo že vse vnaprej pripravljeno in domenjeno, so jo odpeljali v četrtlo

nadstropje in ji dodelili sobo s kopalnico. Bilo je tako, ko da je prišla na zgodnje letovanje. Samo enakomerni strazarjevi koraki na hodniku so jo opominjali, da je ujetnica neznanke sile, ki še deluje kot dobro navit stroj. Obstala je ob oknu in se razgledala po jezeru, ki se je ponoči bleščalo v luninem soju, podnevi pa so se po njem igrivo prelivala barve pomladi.

Ni vedela, kaj bi počela. Večkrat se je vrgla na posteljo in zakopala obraz v dlani. Mislila je na otoka. Kaj neki bo z njim? V tihih samotnih urah se je zjokala. Časa je imela dovolj. Stisnila je zobe in skušala misliti, kako naj se ravna, da bo rešila vsaj otoka, če že ne sebe. Kako se bosta pogledala z majorjem Wolfom? Kakšen človek je to? Zdaj, ko propada veliki rajh, utegne biti posebno nevarno...

Umirila se je in sklenila, da se bo borila za obstanek do poslednjih moči duha in telesa. Njena usoda je bila sedaj povsem v njegovih rokah. Morda pa zaradi tega tudi v njenih... Reko možnosti pa bo skušala preplavati z razumom. Ne bo podlegla čustvom!

Spala je slabo. Vso noč je sanjala moreče sanje preganjanke, prečudno podobne fistlim, ki jih je sanjala pred letom in pol prav v tem kraju.

Zbudil jo je vrvež v hotelu. Zaslišala je vojaško pesem Tirolcev in odmeve enakomernih korakov vojaškega marša. Najbolj jo je bolelo, ko ob njej ni bilo otoka. Prsi so ji nabrekle in mleko se je v kapljicah cedilo iz njih. Izstisnila ga je iz dojke kot vedno, kadar otrok ni vsega popil. To opravilo ji je vrnilo slo po življenju in čudno prepričanje, da bo še dojila svojega otoka. Povezala ga je z ocenami stotnika Knieckaja, da major Wolf ni tako grob, da bi spravil s sveta mater z otrokom. On ga gotovo bolje pozna kot ona. Na njegovo prepričanje o njem bo oprla svojo obrambo!

6. KOROŠKI KULTURNI DNEVI V CELOVCU

(2. nadaljevanje)

Drugi člen Klausovega osnutka je določal uporabo slovenščine pri vlaganju vlog prizadetim uradom. Pri tem bi se morale slovenske vloge »takoj prevesti, ali pa pustiti prevesti«. Pri vračilu vloge bi moral biti priložen prevod v nemškem jeziku. Osnutek je predvideval uporabo slovenskega jezika pri ustnih obravnavah in zaslišanjih, če pa bi nastopal pri tem pooblaščenec, bi moral imeti pismeno pooblastilo. Osnutek je dalje nakazoval postopek pri taki razpravi: »Če se v postopku stranka, udeležene ali oseba, ki je zaslišana, posluša slovenskega jezika, v tem primeru se na predlog ene od strank (ali udeleženca) razpravlja tako v nemškem kot v slovenskem jeziku. Če pa vodi obravnavo ne zna slovenskega jezika, potem se pritegne tolmač.« Pri ustnih rešitvah in razglasih odlokov bi se moral uradni organ posluževati nemškega jezika in le v primeru, če bi bila razprava tudi v slovenski, bi se rešitev (odlok) prevedla ali dala prevesti tudi na slovenski jezik. Po točki Klausovega osnutka bi se morale personalne knjige (knjige o personalnih podatkih) še nadalje voditi v nemščini.

Posebno zanimiv, še posebej s stališča prihodnje manjšinske zakonodaje, pa je enajsti člen osnutka, ki se je dotikal vprašanja dvojezičnih topografskih napisov. Kleine Zeitung ga je takole povzela: »Označbe in napise topografske narave, v kolikor so po zakonu predpisani, je napisati oziroma nadomestiti v občinah, v ka-

ga sveta voditi do vsakršne odprave slovenskega jezika in dvojezičnih topografskih napisov.

V celoti pa je osnutek potrjeval dejstvo, da je bil podpisnicam avstrijske državne pogodbe, torej tudi Avstriji, v času pogajanj za njeno sklenitev znan obseg slovenskega in jezikovno mešanega dela dežele, definirane kot območje obvezne dvojezične šole. Osnutek Klausovega zakona dokazuje, da je bil obseg tega področja znan predlagatelju zakona tudi po odpravi obvezne dvojezične šole, čeprav tega dejstva predlagatelj ni upošteval ter je skušal v nadomestilo za ugotavljanje Slovencev uvesti posebno plebiscitno glasovanje.

Med pripravami za sprejem tega zakona je bila 5. 6. 1967 sklicana v uradu avstrijskega zveznega kanclerja konferenca, ki so se je pod Klausovim vodstvom udeležili nekateri člani osrednje in koroške deželne vlade (oziroma političnih strank). Po kanclerjevi izjavi naj bi izdelani osnutek služil izpolnitvi člena 7 državne pogodbe. Povedal je, da je bil o vprašanju člena 7 opozorjen zunanji minister Tončič na »ravni Združenih narodov« (tako Die Presse). Glede ugotavljanja manjšine pa je Klaus med drugim dejal, da to odklanjata tako Jugoslavija kot manjšina.

Tekom razprave se je pokazala tudi misel, da bi zakonski osnutek predelali in njegovo veljavnost analogno zakonu o uporabi slovenščine pred sodišči omejili na vsega tri sodne

občinah, ki bi omogočalo nemškim nacionalistom aktivno nastopati proti manjšini, nacionalisti od zahteve po ugotavljanju Slovencev niso odstopili. Tako je še 25. 10. istega leta predstavnik svobodnjakarjev v dunajskem parlamentu dr. Scrinzi znova interveniral za sprejetje zakona, namenjenega ugotavljanju Slovencev. Klaus je v odgovoru zavrnil predložitev takega zakona in to vsedotlej, dokler ne bodo s tem razčiščena povezana vprašanja, in to s koroško deželno vlado in s slovenskimi organizacijami. Poudaril pa je tudi, da zakon o ugotavljanju ni edina pot, da bi se ugotovil delež manjšine med ostalim prebivalstvom.¹⁴

To pa ni motilo, da ne bi stranka dr. Scrinzi skupaj s Heimatdienstom še naprej postavljala stalno zahtevo po ugotavljanju slovenske manjšine. Še več, novembra 1970 se je tej zahtevi kot druga opozicijska stranka pridružil tudi ÖVP,¹⁵ čeprav je načelnik parlamentarne kluba te stranke odgovarjal, da stranka ne bo podprla morebitne pobude svobodnjaške stranke glede ugotavljanja manjšine.¹⁶ Kot vse kaže, se stranka te obljube drži še danes, saj od tega časa dalje celo vodi v napadih na slovensko skupnost in lahko prej govorimo o podpori svobodnjakarjev ÖVP kot o obratnem.

V tej zvezi je iz leta 1970 zanimiva izjava takratnega namestnika koroškega deželnega glavarja, socialista Suchaneka, ki je o vprašanju ugotavljanja manjšine opozoril, da bi tak postopek pomenil ponovitev plebiscita in kot tak vodil k zaostitvi med obema narodnostnima skupinama v deželi: »Prejel sem resolucijo Delovne skupnosti svobodnjaških akademskih zvez Avstrije z zahtevo po ugotavljanju manjšine. Z vsebino te resolucije se ne morem strinjati, ker se upravičeno bojim, da bi izvedba ugotavljanja manjšine pomenila ponovitev koroškega plebiscita z dne 10. oktobra 1920. Agitacija za tako ugotavljanje manjšine bi nujno privdala do tega, da bi se zaostila napetost med obema narodnostnima skupinama, ne da bi bili rešeni resnični problemi mirnega sožitja vseh Korošcev v naši deželi. Izrecno poudarjam, da je to moje stališče predvsem osebno, pri čemer sem prepričan, da je tega mnenja tudi pretežna večina koroškega prebivalstva.«¹⁷

Dogajanje, ki je sledilo skupnim napadom koroškega meščanskega tabora na slovensko manjšino v prihodnjem obdobju, je še znano in sveže. Označuje ga sprejetje neveljavljene zakona o dvojezičnih topografskih napisih in s poskusom uveljavitve tega zakona povezan izbruh koroškega nemškega nacionalizma. Temu je tudi uspelo doseči, da so socialisti v končni fazi odstopili od svojega dotedanjega stališča, po katerem bi bilo ugotavljanje Slovencev zaželeno in koristno, vendar pa neizvedljivo, ker ga manjšina odklanja.

S tem so, čeprav z zakasnitvijo, tudi pristali na nacionalistično zahtevo meščanskega tabora na čelu s Kärntner Heimatdienstom po ugotavljanju slovenske manjšine, začeto s posebno podpisno akcijo konec leta 1972. V njenem okviru je nacionalistični tabor celo ustanovil poseben »nadsrankarski« odbor, sestavljen iz predstavnikov Heimatdienta in obeh meščanskih strank, ki naj bi vodil podpisno akcijo, imenovano »referendum« (Volksbegehren), med katero bi se Korošci opredeljevali za zahtevo po ugotavljanju manjšine.

Akcija je stekla 26. 10. 1972 ter v prihodnjih mesecih menda zajela več kot 80.000 koroških podpisov.¹⁸ Decembra 1972 so koroški nacionalisti prinesli zahtevo po »ugotavljanju« še na Zgornjo Avstrijsko, se pravi izven deželne meje; tu je bil tudi ustanovljen »nadsrankarski« odbor, imenovan »Aktion Österreich für das Volksbegehren«, ki je zajel 15 različnih društev in organizacij.¹⁹ Temu odboru je julija 1973 sledila ustanovitev še štajerskega odbora.²⁰

(Se nadaljuje)

O p o m b e

15. Kleine Zeitung, 4. 6. 1967, št. 124; Die Presse, 7. 6. 1967, št. 5745.
16. Kleine Zeitung, 26. 10. 1967, št. 245.
17. Kärntner Tageszeitung, 25. 11. 1970, št. 268; Die Presse, 26. 11. 1970, št. 6785.
18. Naš tednik, 3. 12. 1970, št. 49.
19. Slovenski vestnik, 5. 2. 1971, št. 5.
20. Kärntner Tageszeitung, 10. 7. 1973, št. 154.
21. Kleine Zeitung, 20. 2. 1973, št. 41.
22. Volkszeitung, 18. 7. 1973, št. 161.

Mesec slovenske knjige

V počastitev slovenskega kulturnega praznika ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna smo tudi letos pripravili posebno knjižno akcijo pod naslovom »Mesec slovenske knjige«. V tem okviru nudi knjigarna »Naša knjiga« po izredno nizkih cenah pester izbor slovenskih knjig.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 2.—

- Anton Ingolič: **TVEGANA POT**, mladinska povest iz vojnih let, 88 str. ilustr. br.
- H. Baldwin Taylor: **TRIUMVIRAT**, kriminalni roman, 128 str. br.
- Ing. Mitja Tavčar: **ELEKTRIKA ZA DOMAČO RABO**, priročnik, 176 str. ilustr. br.
- Beno Zupančič: **MRTVO MORJE**, povest, 112 str. br.
- Dr. Anton Polenec: **ŽIVALSKI SVET**, srečanja z živalmi step in puščav, 112 str. ilustr. br.
- Sonja Sever: **ZVESTI TOVARIŠI**, povest iz dežele Eskimov, 160 str. ilustr. br.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 5.—

- Ciril Kosmač: **SREČA IN KRUH**, zbirka novel, 208 str. br.
- Matija Valjavec: **IZBRANI SPISI ZA MLADINO**, 186 str. il. br.
- Wanda Wasilewska: **MAVRICA**, povest, 192 str. br.
- Tone Seliškar: **BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA**, mladinska povest, 80 str. ilustr. ppl.
- Anton Aškerc: **BALADE IN ROMANCE**, izbor, 220 str. br.
- William L. Shirer: **VZPON IN PROPAD TRETIJEGA RAJHA**, razvoj nacizma in njegove oblasti, 178 str. br.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 10.—

- France Bevk: **OTROŠKA LETA**, avtobiografske črtice, 76 str. ilustr. ppl.
- Dr. Ivo Šorli: **V DEŽELI ČIRIMURCEV**, povest za mladino, 144 str. ilustr. ppl.
- K. Pausovskij: **KARA-BUGAZ**, zapiski o raziskovalni odpravi, 108 str. ilustr. ppl.
- Ignazio Silone: **SEME POD SNEGOM**, roman, dve knjigi skupaj 460 str. br.
- Habe-Erhatič: **POGLED IZ MALEGA SVETA**, življenjska zgodba delavca-revolucionarja, 176 str. pl.
- K. Weule: **KULTURNE PRVINE ČLOVEŠTVA**, pogled v davno zgodovino, 112 str. ilustr. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 15.—

- Nis Petersen: **OPANKARSKA ULICA**, roman iz časa cesarja Marka Avrelija, 376 str. br.
- Anton Ingolič: **UDARNA BRIGADA**, pravljica iz velikih dni, 192 str. ilustr. ppl.
- V. Jan: **FENIČANSKI BROD**, zgodovinska povest, 140 str. ilustr. ppl.
- Ivan Krečič: **ŽIVALI, KI SO IZUMRLE**, pogled v »zgodovino« živalskega sveta, 104 str. ilustr. pl.
- Jo Mihaly: **NEMIR V NIŽAVAH**, roman, 136 str. ppl.
- Ivan Polrč: **KOČARI** in druge povesti iz kmečkega življenja, 244 str. ilustr. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 20.—

- Anatole France: **SPOMINI IN ZGODBE**, izbor krajših spisov, 348 str. ppl.
- Janko N. Rogelj: **SKRIVNOSTNI KLIC**, pesmi in proza, 112 str. br.
- Löwenthal-Hausen: **ŽIVELI BOMO S POMOČJO ATOMOV**, skrivnosti jedrske energije, 232 str. ilustr. pl.
- Erich Kästner: **KO SEM ŠE MAJHEN BIL**, spomini na mlada leta, 176 str. ilustr. kart.
- Andrej Hieng: **PLANOTA**, zbirka novel, 172 str. pl.
- Leonid Leonov: **JAZBECI**, roman, 408 str. pl.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 25.—

- Jules Verne: **SKRIVNOSTNI OTOK**, roman o veliki pusto-lovščini, 592 str. ppl.
- Svetolik Rankovič: **GORSKI CAR**, roman, 302 str. pl.
- Honore de Balzac: **ŠAGRINOVA KOŽA**, roman, 256 str. pl.
- Stijn Streuvels: **LANENA NJIVA**, roman iz kmečkega življenja, 300 str. pl.
- Halldor Laxness: **ISLANDSKI ZVON**, roman, 480 str. pl.
- Martin Andersen Nexö: **SIROTA STINA**, roman, dve knjigi skupaj 596 str. br.

VSAKA KNJIGA SAMO šil. 30.—

- V. Kaverin: **DVA KAPITANA**, roman, dve knjigi skupaj 556 str. ppl.
- Cervantes: **ZGLEDE NOVELE**, izbor, 478 str. pl.
- Hans Kades: **LAŽNI ZDRAVNIK**, roman o življenju v bolnišnici, 470 str. polusnje
- Juš Kozak: **IZPOVEDI**, zbirka esejev in potopisov, 516 str. pl.
- Evgen Jurič: **NAŠA ULICA**, humoristični zapiski, 204 str. il. kart.
- Tibor Sekelj: **NEPAL ODPIRA VRATA**, zapiski iz skrivnostne azijske dežele, 212 str. ilustr. ppl.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Vendar opozarjamo, da so mnoge knjige na zalogi le v enem izvodu; zato svetujemo, da pohitite z nakupom oz. naročilom. Sicer pa obsega ta izbor še mnogo drugih zanimivih knjig po enako ugodnih cenah. Obisk v mesecu februarju se vsekakor izplača!

KNJIGARNA »NAŠA KNJIGA« CELOVEC WULFENG.

DR. TONE ZORN:

O „ugotavljanju“ manjšine

terih veljajo določila tega zveznega zakona, v nemščini in dodatno s slovenskimi oznakami, običajnimi v času, ko je pričela veljati državna pogodba o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije.«

Kaj več o osnutku tisk ni poročal. Kot je videti, se je omejeval izključno na materijo tistega člena 7 državne pogodbe, ki zagotavlja enakopravnost slovenščine in uvedbo dvojezičnih topografskih napisov v sodnih in upravnih okrajih južne Koroške s slovenskim in mešanim prebivalstvom.

In v kakšni meri je Klausov osnutek ustrezal določilom državne pogodbe?

Predvsem je v nasprotju s to pogodbo zavračal neposredno uveljavitev predvidenih določil in vsem slovenskem in jezikovno mešanem območju Koroške, čeprav je bilo predlagatelju osnutka to območje znano, saj ga je sam začrtal kot območje političnih okrajev Šmohor, Celovec-dežela, Beljak-dežela in Velikovec. Izvedba zakona naj bi bila posredna in pogojena s posebnim dvostopenjskim glasovanjem na občinski ravni. V nasprotju z demokratičnim načinom reševanja manjšinskega vprašanja naj bi o njegovi uveljavitvi odločalo predvsem strankarsko razmerje v posameznih občinskih svetih, obveščenost ali neobveščenost posameznih mandatarijev ter odnos posamezne politične stranke do slovenskega vprašanja.

Poleg tega je osnutek uvažal princip posebnega kvalificiranega minimuma tretjine članov posameznega občinskega sveta in zatem tretjine glasovalcev posamezne občine (minimum bi znašal nad 30%) kot pogoj za uveljavitev novega zakona, vendar bi imelo tako glasovanje značaj plebiscitnega odločanja z vsemi posledicami vred, saj je vprašanje, če bi se po dogajanju pet let kasneje upravičenci nepristransko izjavili v korist manjšine (to bi veljalo tudi za Slovence), tako da bi tudi s tega zornega kota vodil zakon k diskriminaciji manjšine. Prav tako bi zakon uvažal pravno negotovost, saj bi utegnili drugačna sestava občinske-

okraje: Pliberk, Železna Kapla in Borovlje. Namestnik koroškega deželnega glavarja Weissmann, član ljudske stranke, je ob osnutku predlagal, da naj se v osnutku zajeta določila raje izdajo v obliki uredbe. Član SPÖ Hans Schober je zagovarjal stališče, po katerem naj se ohrani dotedanje stanje ter svaril udeležence pred tem, da bi se določila o »slovenskih« topografskih oznakah morda vezala z jezikovnim vprašanjem. Predstavnik svobodnjaške stranke pa je vztrajal pri zahtevi po ugotavljanju manjšine.

Govorili so tudi izvedenci urada zveznega kanclerja ter skušali pojasniti koroškimi zastopnikom »potrebo po kompromisu« med »linijo šolskega zakona (iz leta 1959), ki se je pokazala preveč daljnosežna in zahtevo po ugotavljanju manjšine, katerega izid bi prišel ravno prav tistim krogom, ki trdijo, da se na Koroškem raznaroduje«. Se pravi, da se je Klausova vlada zavedala ne le diskriminacijskega ozadja zahteve po »ugotavljanju« Slovencev, ampak tudi zavestnih procesov germanizacije na Koroškem!

Kot nadaljnji argument proti »ugotavljanju« navaja poročilo o dunajski konferenci, da se je treba na vsak način »izogniti zapletom na mednarodni ravni, ki bi lahko nastali z uporabo 35. člena državne pogodbe« (Die Presse), se pravi internacionalizacijo koroškega vprašanja. To pomeni, da se je Klausova vlada zavedala protizakonsnosti nameravane »ugotavljanja« Slovencev.

Kleine Zeitung je še pisala, da so udeleženci konference poudarili, da na podlagi predvidenega zakona manjšine ne bodo ugotavljali, ampak samo povpraševali prebivalce južnokoroških občin, ali želijo, da bi pri njih veljala slovenščina kot drugi (veljavni) jezik.¹⁵

Kljub dejstvu, da je Klausov osnutek izhajal iz zahtev koroškega nemškega nacionalizma, saj je zavračal dosledni teritorialni princip, uvažal kvalificirani minimum pripadnikov manjšine kot pogoj za uveljavljanje manjšinske zakonodaje in to v najslabši varianti, dalje glasovanje po

ŠPORTNI VESTNIK

● Schnabl četrtič premagal svetovnega prvaka

71 tekmovalcev iz 17 držav se je v nedeljo zbralo na skakalnici v Seefeldu, da v predolimpijski tekmi izberejo bodočega "olimpijskega prvaka". Če bi veljale zadnje besede, potem boj za olimpijske kolajne 1976 ne bi bil več zanimiv, saj je v polju svetovne elite v predolimpijskem letu Zahomčan Karl Schnabl skoraj nepremagljiv. Četrta Schnablova zmaga v letošnji sezoni (v mednarodnem merilu, je ponovno opozorila, da bo treba z njim računati tudi na XII. olimpijskih igrah v Innsbrucku. Strezneni skakalci iz Nemške demokratične republike s svetovnim prvakom Aschenbachom na čelu so na ta način predčasno seznanjeni, kdo spodkopava njihovo večletno nadvlado v smučarskih skokih. In zgodi se lahko, da se bodo najkasneje na največji športni manifestaciji v Innsbrucku kruto maščevali. Svetovni prvak Aschenbach je že v Seefeldu nakazal svojo dobro formo, ko je po prvi seriji skokov vodil pred Rautionahom (Fin) in Avstrijcem Pürstlom, v drugem poskusu pa je skok popolnoma zapačil. Ponovno so se oglasili Avstrijci, potem ko so na novoletni turneji odnesli vsa prva mesta. Najprej je nase opozoril Bachler, nato Federer in Pürstl. Z odličnim skokom pa je nato Karl Schnabl skočil z desetega mesta v 1. seriji na zmagovito prvo mesto. Zmagoslavje Avstrijcev je bilo popolno. Vrstni red: 1. Karl Schnabl (Zahomc) 71,5/81 - 229,5; 2. Pürstl (Avstrija) 74,5/78,5 - 228,8; 3. Federer (Avstrija) 73/79 - 227,7; 4. Krzysztowiak (Poljska) 71,5/80 - 224,4; 5. Bachler (Avstrija) 73/77 - 224,0; 10. Lipburger (Avstrija) 72,5/75 - 218,6; 12. Millonig (Zahomc) 72/76,5 - 217,1; 20. Wallner (Zahomc) 210,6; 23. Gratzler (Zahomc) 206,5.

● Favoriti zmagali v Københavnu

Letošnje evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju se je v Københavnu končalo brez bistvenih sprememb. Evropski prvaki iz Zagreba v tekmovalstvu ženske posameznice, pri parih in plesnih parih so tudi tokrat osvojili nazive evropskih prvakov. Imena kot Christine Errath, Pahomova/Gorškov in Rodnina/Zajcev so nam znana celo več let. Položaj se je spremenil le pri moških posameznikih. Tekmovalci iz Sovjetske zveze, ki se pred leti še niso potegovali za prva mesta, so tokrat zamujeno nadoknadili. Kovaljev in Ovčinkov sta osvojila zlato oziroma bronasto odličje.

Rezultati - ženske posameznice: 1. Errath (NDR) 229,0; 2. De Leeuw (Nizozemska) 228,81; 3. Pötzsch (NDR) 223,68; 12. Sonja Balun (Avstrija) 211,42; 23. Sonja Stanek (Avstrija) 194,0; 25. Gazdova (Jug) 176,12; **moški posameznice:** 1. Kovaljev (Sovjetska zveza) 229,49; 2. Curry (Velika Britanija) 229,48; 3. Ovčinkov (Sovjetska zveza) 227,37; 10. Koppelent (Avstrija) 208,65; **plesni pari:** 1. Pahomova/Gorškov (Sovjetska zveza) 210,99; 2. Green/Watts (Velika Britanija) 203,99; 3. Liničukova/Karponosov (Sovjetska zveza) 201,42; 16. Handschmann/Handschmann (Avstrija). V tekmovalstvu dvojic sta osvojila vnovič naziv evropskega prvaka Irina Rodnina in Aleksej Zajcev iz Sovjetske zveze.

Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju za leto 1976 bo v času od 13. do 17. januarja v Ženevi. Svetovno prvenstvo iste leta pa bo v Göteborgu.

● Križaj evropski prvak

Mladi Tržiški alpski smučar Bojan Križaj se je pretekli teden vpisal med evropske prvake. Na 4. mladinskem evropskem prvenstvu v alpskih disciplinah v Mayerhofenu je 17-letni član jugoslovanske smučarske reprezentance končal specialni slalom kot zmagovalec. Križaj je na ta način osvojil za Jugoslavijo prvo kolajno, odkar se udeležuje taista na evropskih ali svetovnih prvenstvih. Če pomislimo, da je tudi Stenmark zmagoval najprej na mladinskem evropskem prvenstvu, preden se je vpisal med zmagovalce tekem za svetovni pokal, potem lahko od Križaja še mnogo pričakujemo. V tekmah za svetovni pokal se je Križaj že večkrat približal svetovni eliti, veliki skok na vrh pa se mu še ni posrečil.

4. mladinsko evropsko prvenstvo je stalo v znamenju tragične nesreče. Pri smuku se je smrtno ponesrečil 16-letni Finec Vuopala, ki je treščil, potem ko je prevozil cilj, v drevo. Evropski prvaki so postali naslednji smučarji: Veith (ZRN, moški smuk), Fjeldstad (Norveška, ženski smuk), Wenzel (Liechtenstein, moški veleslalom), Elmer (Avstrija, ženski veleslalom), Križaj (Jugoslavija, moški slalom), Berwein (ZRN, ženski slalom).

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 - Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 8. 2.: 6.00 Družinski obzornik - 9.00 V žarišču - 10.30 Lepa domovina - 11.05 Zeleni magacin - 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije - 14.00 Voščila - 15.30 Pevska ura - 16.00 Servis - 17.10 Koroška ljudska oddaja - 18.00 Pustna razpoloženje v koči - 20.10 Koncert po željah - 22.10 Šport - 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 9. 2.: 6.10 Igra na orgle - 8.10 Kaj je novega? - 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo - 10.30 Radijska pripovedka - 11.00 Dopoldanski koncert - 13.15 Ogleđalo gledališča - 13.25 Pustovanje na Koroškem - 14.30 Voščila - 16.00 „Pet tisoč guldnov nagrade“ - 17.05 Veselite se življenja - 18.00 Deželni razgledi

KMEČKO HIŠO V PODJUNI
z lepim sadovnjakom in vrtom,
lahko pa tudi tričetrt ha travnika, dam
v najem. Najemna doba najmanj deset
let. Ponudbe na upravo lista pod o-
značbo „Pošten plačevalec“.

— 19.00 Nedeljski šport - 19.30 Pustovanje na Koroškem - 20.10 Avstrijska rallye - 22.10 Šport - 22.20 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 10. 2.: 6.00 Jutranja telovadba - 8.05 Oddaja za starejše ljudi - 9.05 Šolska oddaja - 9.30 Avstrijska ljudska glasba - 11.05 Iz dežele, za deželo - 14.30 Z zvenečo glasbo - 16.00 „Kako je Ivan vadiš ženo klepetati“ - 17.10 Kaj radi slišimo - 17.56 Oddaje zbornice obrtnega gospodarstva - 19.07 „Pustovanje po Avstriji“.

TOREK, 11. 2.: 6.00 Jutranja telovadba - 6.55 Dobro jutro na Koroškem - 9.05 Šolska oddaja - 9.30 Dežela ob Dravi - 11.05 Iz dežele, za deželo - 14.30 „Igranje in petje“ - 14.45 „Pustna noč“ - 17.10 Ne zaničujte mi mojstrov - 17.56 Oddaja delavske zbornice - 18.00 Deželni razgledi - 19.07 Dunajska

ZAHVALA

Tem potom se iskreno zahvaljujem
vsem, ki so ob smrti mojega dra-
gega brata

Frica Prosekarja

p. d. Boštjan v Trabesinjah

izrazili svoje sočustvovanje ter po-
kojnega spremljali na njegovi zad-
nji poti.

Posebej se zahvaljujem gospodu
župniku za poslovilne besede ter
pevcem za žalostinke na domu in
na pokopališču. Prav tako pa velja
moja zahvala tudi sosedu za lepi
venec ter dobrim sosedam za vso
pomoč.

Ivanka Prosekar
sestra

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 8. 2.: 9.25 Nordijska disciplina - 15.30 Koncertna ura - 16.30 Mala hišica - 16.55 Calimero - 17.00 Mala športna abeceda - 17.30 Fant s slonom - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Heinz Conradsova oddaja - 18.25 Televizijska kuhinja - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Silke iz Avstrije in Južne Tirolske - 19.20 Šport - 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti - 19.56 Šport - 20.15 Halo... hotel Sacher... vratar - 21.15 Panoptika - 21.35 Skoro perfektni morilec.

NEDELJA, 9. 2.: 16.30 Oddaja z miško - 17.00 Lista mo v slikanici - 17.20 Zadeva z oslom - 17.30 Vikl in močni možje - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Klub seniorjev - 18.30 Lumierovi otroci - 19.00 Umetnost v Avstriji - 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti - 19.50 Šport - 20.15 Florentinski klobuk. Veselja - 21.40 The Concert - 22.00 Orientacija - 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 10. 2.: 10.00 Ponarejeni petdesetak - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 V krajstvu divjih živali - 18.25 WIR - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Silke iz Avstrije - 19.20 Šport - 19.30 Čas v sliki, kultura in šport - 20.00 Ponedeljski šport - 20.45 Ljudje s farme Šiloh - 21.45 Poročila.

TOREK, 11. 2.: 10.00 Pod vodo okoli sveta - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Mihej z Lonneberga - 18.25 WIR - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Silke iz Avstrije - 19.20 Šport - 19.30 Čas v sliki, kultura in šport - 20.00 Pustovanje v Beljaku - 22.00 Štirje iz Teksasa - 23.50 Poročila.

SREDA, 12. 2.: 10.00 Grenlandija - 10.30 Elektrarne v kozmosu - 17.00 Otok cvetlice - 17.30 Pinocchio - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Naslednji, prosim! - 18.25 WIR - 19.00 Silke iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki, kultura in šport - 20.00 Dan abiturientov - 21.35 Vojna in mir - 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 13. 2.: 10.00 Šolske oddaje - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Jeromo in Isabelle - 18.25 WIR - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Silke iz Avstrije - 19.20 Šport - 19.30 Čas v sliki, kulturne in športne novosti - 20.00 Srečanje z življajo in človekom - 20.45 Mr. Lovedayev mali izlet - 22.05 Poročila.

PETEK, 14. 2.: 10.00 Šolske oddaje - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Družina Kremenčkovih - 18.25 WIR - 18.45 Oddaja delavske zbornice - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Silke iz Avstrije - 19.20 Šport - 19.30 Čas v sliki, kultura in šport - 20.15 Komisar - 21.15 Frivolna filmska komedija - 22.30 Poročila.

ljudska glasba - 19.45 Glasbena medigra - 20.10 Vesela pustna oddaja - 21.10 Ljudska igra - 22.10 Šport - 22.20 „Veselo pometanje“.

SREDA, 12. 2.: 6.00 Jutranja telovadba - 6.55 Dobro jutro na Koroškem - 9.05 Šolska oddaja - 9.30 „Duhovna ljudska glasba za pekelnico“ - 11.05 Iz dežele za deželo - 14.30 Na obisku pri koroških zborih - 16.00 Za potrošnike - 17.10 V dunajski kavarni - 18.00 Deželni razgledi - 19.07 Duhovna zborovska glasba - 19.30 Za prijatelja planin - 20.10 Koncert ljudskih pesmi - 21.00 Onstran meje - srečanje s sosedo - 21.30 Iz zapiskov policijskega komisarja - 22.10 Šport.

ČETRTEK, 13. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika - 6.55 Dobro jutro na Koroškem - 9.05 Avstrijska ljudska glasba - 10.00 Zadovoljni z glasbo - 11.05 Iz dežele, za deželo - 14.45 Živa pokrajina - 17.10 Operetne melodije Rudolfa Kattlniga - 17.56 Oddaja sindikalne zveze - 18.00 Deželni razgledi - 19.07 Avstrijske pihalne godbe - 20.10 Koroška pratika - 21.00 Ljudstvo in domovina - 22.10 Šport.

PETEK, 14. 2.: 6.00 Jutranja telovadba - 6.55 Dobro jutro na Koroškem - 9.05 Šolska oddaja - 9.30 Ljudska oddaja - 10.00 Zadovoljni z glasbo - 11.05 Iz dežele, za deželo - 14.45 Zabeleženo na koroških cestah - 16.15 To je naše mnenje - 17.10 Za konec tedna - 17.56 Oddaja združenja Industričev - 19.07 Robert Stolz dirigira - 20.10 Orkestrski koncert - 21.34 Zabava - beseda - 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

SOBOTA, 8. 2.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 9. 2.: 7.05 Duhovni nagovor - Po vaši želji.

PONEDELJEK, 10. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik - Od polke do polke - M. Kumer: Dوتا po Rijeci.

TOREK, 11. 2.: 9.30 Dežela ob Dravi - 13.45 Celovski radijski dnevnik - Šport - Otraci, poslušajte! **SREDA, 12. 2.:** 9.15 Slovenska šolska oddaja - 13.45 Celovski radijski dnevnik - Po lovskih stezah.

ČETRTEK, 13. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik - Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

PETEK, 14. 2.: 13.45 Celovski radijski dnevnik - Koroške ljudske pesmi - Iz naše kulturne zakladnice za našo kulturno zakladnico (dr. E. Prunč).

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 8. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan - 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pionirski tednik - 9.35 Naš Plesni orkester ima besedo - 10.15 Sedem dni na radiu - 11.15 Z nami doma in na poti - 12.40 Ob bistrem potoku - 13.15 Zabavna glasba - 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji - 15.30 Glasbeni intermezzo - 15.45 „Vrtljjak“ - 16.45 Listi iz albuma lahke glasbe - 17.20 Gremo v kino - 18.20 Rad imam glasbo - 19.40 Z ansamblom Jožeta Kampača - 20.00 Radijska radar - 21.00 Za prijetno razvedrilo - 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 9. 2.: 6.50 Danes za vas - 8.07 Radijska igra - 8.39 Skladbe za mladino - 9.05 Še pomnite, tovariši... - 10.05 Koncert iz naših krajev - 11.15 Voščila - 11.50 Pogovor s poslušalci - 13.15 Zabavna glasba - 14.05 Nedeljsko popoldne - 18.03 Radijska igra - 19.40 Glasbene razglednice - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.20 Srečanje večer - 23.15 V lučeh se-matorjev.

PONEDELJEK, 10. 2.: 6.50 Rekreacija - 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb - 9.40 Zabavni zbori - 11.15 Z nami doma in na poti - 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru - 13.15 Zabavna glasba - 14.10 Pojo amaterski zbori - 14.30 Voščila - 15.30 Glasbeni intermezzo - 15.45 „Vrtljjak“ - 17.20 Koncert po željah poslušalcev - 18.20 Ob

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 8. 2.: 16.30 Tako se je končala ljubezen - 18.00 Brez nagobčnika - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Plava mačka, rumene orhideje - 19.30 V grenlandskem ledu - 20.00 Galerija - 20.15 Tomi Ungererjevo življenje na deželi - 21.15 Čas v sliki, in športne novosti - 21.35 Poslušaj, še živijo.

NEDELJA, 9. 2.: 16.30 Ponarejeni petdesetak - 18.00 Pop glasba - 18.30 „Golden Comedies“ - 20.00 Enciklopedija - 20.15 Ali poznate melodijo - 21.00 „Portret morilca“ - 22.00 Čas v sliki in šport.

PONEDELJEK, 10. 2.: 17.55 Psihologija misli - 18.25 Nova v znanosti - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Na koncu poti - 20.00 Vojna in mir - 20.45 Čas v sliki in športna diskusija.

TOREK, 11. 2.: 17.55 Uvod v digitalno tehniko - 18.25 Angleščina - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Rltmj južnega morja - 20.00 Tatijevi čudoviti časi - 22.00 Čas v sliki, kultura in šport.

SREDA, 12. 2.: 17.55 Veda o poklicih in obratovanjih - 18.25 Angleščina - 19.00 Mater Tereza - 20.00 Prerezi - 21.05 Prvih 365 dni življenja otroka - 21.35 Čas v sliki, kultura in šport.

ČETRTEK, 13. 2.: 17.55 Tehnika načrtovanja omrežja - 18.25 Ruščina - 18.50 Pregled sporeda - 19.00 Mesto Focolarinijev - 20.00 Ameriška zakonska komedija - 21.35 Čas v sliki, kultura in šport.

PETEK, 14. 2.: 17.55 Nova matematika - 18.25 Nemščina - 19.00 To kar nam ostane: Umetna snov - 20.00 Back home to Canada Jack Grunsky - 20.45 Novo v kulturi - 21.15 Čas v sliki, kultura in šport.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 8. 2.: 10.35 Šolska oddaja - 15.45 Odbojka - 16.25 Košarka - 18.15 Mozaik - 18.20 Alice v čudežni deželi - 19.15 Barvna risanka - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gledališče v hiši - 20.30 Smučate s Karlom Schranzem - 20.40 Čez ocean - 21.10 Glasbena propagandna oddaja - 21.15 Vse za lvi - 22.50 Dnevnik.

NEDELJA, 9. 2.: 9.25 Poročila - 9.30 Svet v vojni - 10.20 Otroška matineja - 11.10 Mozaik - 11.15 Ljudje in zemlja - 12.15 Poročila - Nedeljsko popoldne - 18.15 Poročila - 18.20 Propagandna oddaja - 18.25 Vesolje 1999 - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 19.50 Tedenski gospodarski komentar - 20.05 Odpisani - 21.00 Karavana: Resava - 21.30 Športni pregled - 22.05 Dnevnik.

OBJAVA

po odloku ministrstva za pouk in umetnost je na dvojezični STROKOVNI ŠOLI ZA ŽENSKO POKLICE ŠOLSKIH SESTER S PRAVICO JAVNOSTI, v št. Petru 25, 9184 št. Jakob v Rožu

VPISOVANJE za šolsko leto 1975/76

v 1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice (3-jährige Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe) in v 1-letno gospodinjstvo šolo (1-jährige Haushaltungsschule)

OD 9. FEBRUARJA DO 1. MARCA.

Predpogoj za sprejem v obe šoli je uspešno končana 8. ljudska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika. Prijave so možne pismene ali osebne pri vodstvu šole.

Katoliška prosveta št. Ilj vabi na

KONCERT

v nedeljo 9. februarja 1975 ob 19.30 uri v farni dvorani v št. Ilju. Poje moški akademski pevski zbor graških študentov. Dirigent: Aleš Schuster.

Prisrčno vabljeni!

Dom v Tinjah vabi na

KUHARSKI TEČAJ za PRIPRAVO JEDIL RIBE - DIVJAČINA - PERUTNINA

od četrka 13. februarja 1975 ob 9. uri do sobote 15. februarja 1975 ob 13. uri. Prispevek za tečaj znaša 350 šil. Prenočišče in zajtrk na dan: 50 šil. Prijave: pismo do 6. februarja na: Kat. dom prosvete Sodalityas 9121 Tinje-Tainach.

Slovenski atletski klub vabi na

II. PLES SAK

v soboto 8. februarja 1975 ob 20. uri v gostilni pri Šoštarju v Globasnici.

Prisrčno vabljeni!

lahki glasbi - 19.40 Z ansamblom Henčka Burkata - 20.00 Ti in opera - 22.20 Popevke z jugoslovanskih studiev - 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 11. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan - Glasbena matineja - 9.05 Radijska šola - 9.30 Majhni vokalni ansambl - 10.15 Promenadni koncert - 11.15 Z nami doma in na poti - 13.15 Zabavna glasba - 14.10 Skladbe za mladino - 14.40 Na poti s kitaro - 15.30 Glasbeni intermezzo - 15.45 „Vrtljjak“ - 17.20 Zveneča imena - 18.05 V torek nasvidenjel - 18.35 Lahke note - 19.40 Z ansamblom Boruta Lesjaka - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 20.30 Radijska igra - 21.30 Zvočne kaskade - 22.20 Skladatelji o domovini - 23.15 Popevke se vrstijo.

PONEDELJEK, 10. 2.: 8.10 Šolske oddaje - 16.35 Madžarski dnevnik - 17.30 F. in M. Milčinski: Butalci - 17.55 Obzornik - 18.10 Od zore do mraka - 18.40 Mozaik - 18.45 Nega bolnika na domu - 19.05 Odločamo - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 19.55 Propagandna oddaja - 20.05 ščupe pa ni - 21.55 Kulturne diagonale - 22.25 Dnevnik.

TOREK, 11. 2.: 8.10 Šolske oddaje - 16.35 Madžarski dnevnik - 17.25 Smučate s Karlom Schranzem - 17.40 Mala čarovnica - 17.55 Barvna risanka - 18.05 Obzornik - 18.20 Nikogar ni doma - 18.30 Avtomobil skozi kamero - 18.45 Mozaik - 18.50 Ne pre-

Največja izbira motornih žag, nadomestnih delov, servis za vse fabrikate pri podjetju

Spindelböck

Eisenkappler Straße 14
9141 Eberndorf/Dobla vas,
telefon (0 42 36) 348

Strokovna trgovina in specialna delavnica

zrile - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 20.05 „Karnevalska festa“ - 21.05 Propagandna oddaja - 21.10 Črna mesto - 22.10 Dnevnik.

SREDA, 12. 2.: 8.10 Šolska oddaja - 16.35 Madžarski dnevnik - 17.30 Viking Viki - 17.55 Obzornik - 18.10 Mladi za mlade - 18.40 Mozaik - 18.45 Po sledeh napredka - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 20.05 Film tedna: Duh panja - 21.40 Propagandna oddaja - 21.45 Miniature - 22.00 Dnevnik.

ČETRTEK, 13. 2.: 8.10 Šolske oddaje - 16.35 Madžarski dnevnik - 17.10 V 80 dneh okoli sveta - 18.00 Obzornik - 18.15 Mozaik - 18.20 Moliere za smeh in jok - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 20.05 17 trenutnih povelj - 21.15 Kam in kako na odhiti - 21.25 Četrtniki razgledi - 21.55 Simfonični orkester RTV vam predstavlja - 22.25 Dnevnik.

PETEK, 14. 2.: 8.10 Šolska oddaja - 16.35 Madžarski dnevnik - 17.25 Morda vas zanima - 18.00 Obzornik - 19.15 Slovenski rok 75 - Jutra - 18.45 Mozaik - 18.50 Doktor, pomagajte mi - 19.15 Barvna risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 Dnevnik - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar - 19.55 Propagandna oddaja - 20.05 Avanture mladega človeka - 22.20 Kažipot - 22.45 Dnevnik.